

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maaseutuelinkeinojen
valituslautakunnasta annetun lain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotuksen mukaan kyseinen kolmijäseninen lautakunta muutettaisiin itsenäiseksi lainkäyttöviranomaiseksi. Hallitus esittää, että valituslautakunnassa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan rinnalla toimivan kolmannen jäsenen ei edellytettäisi olevan maa- ja metsätalousministeriön virkamies. Kyseinen jäsen olisi sivutoiminen ja hänellä tulisi olla lautakunnassa käsiteltävien asioiden tuntemusta, tai jos hänet valitaan vain tiettyä asiaryhmää varten, tämän ryhmän asioiden tuntemusta. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tavoin kyseinen jäsen valittaisiin viisivuotiseksi toimikaudeksi. Eläinlääkintähuoltoon liittyviä asioita käsiteltäessä kolmantena jäsenenä toimisi aina eläinlääkärin tutkinnon suorittanut henkilö.

Valituslautakunnan riippumattomuutta hallinnosta kehitettäisiin muutoinkin edellyttämällä, että puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulisi aina olla päätoimisia ja heillä olisi lautakunnassa lainkäyttöneuvoksen virka. Jos heillä olisi nimitettäessä muu valtion virka, olisivat he virkavapaina siitä toimikautensa ajan. Heidät nimittäisi tasavallan presidentti valtioneuvoston sijasta. Lautakunnan sihteeri ei olisi enää maa- ja metsätalousministeriön virkamies, vaan valituslautakunnassa olisi sihteerin virka, johon hänet nimittäisi valtioneuvosto. Satunnaisesti sihteerin tulisi voida toimia varapu-

heenjohtajan ja kolmannen jäsenen sijaisena heidän varamiehineen ollessa vuosilomalla tai muutoin estyneinä. Tarvittaessa lautakunnalla voisi olla talousarvion rajoissa muitakin virkamiehiä, jotka ottaisi puheenjohtaja. Asioiden esittelijöinä lautakunnassa toimisivat nykyisten maa- ja metsätalousministeriön määräämien virkamiesten sijasta lautakunnan itse ottamat pää- ja sivutoimiset esittelijät.

Valituslautakunnan toimintaa tehostettaisiin samalla mahdollistamalla asetuksella säädettävien valitusasioiden ratkaiseminen lautakunnan jaostossa, jonka muodostaisivat varapuheenjohtaja, asiantuntijajäsen ja asian esittelevä virkamies.

Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäviksi muussa lainsäädännössä tapahtuneiden muutosten johdosta eräitä teknisluonteisia tarkistuksia.

Lakiesitys liittyy hallituksen esitykseen Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja esitykseen laiksi maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä sekä maaseutuelinkeinolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta, jota jälkimmäistä esitystä tämä lakiesitys täydentää oikeusturvajärjestelmien osalta.

Lakiesitys liittyy vuoden 1995 talousarvioesitykseen. Laki on tarkoitus saattaa voimaan maaliskuun alusta 1995.

PERUSTELUT

1. Nykytilanne

Samalla kun maatilahallitus vuoden 1993 alusta lakkautettiin sekä maaseutupiirit ja ka-

lastuspiirit yhdistettiin maaseutuelinkeinopiireiksi, perustettiin lähinnä niiden päätöksistä tehtävien valitusten käsittelemistä varten maaseutuelinkeinojen valituslautakunta. Maaseu-

tuelinkeinojen valituslautakunnasta annetun lain (1203/92) mukaan lautakunta käsittelee lisäksi muutoksenhaut, jotka aikaisemmin kuuluivat maa- ja metsätalousministeriölle ja joissa haetaan valittamalla muutosta metsälautakuntien, riistanhoitopiirien ja -yhdistysten, kalastuksen hintatukilautakunnan sekä, sikäli kuin kysymys on vesakontorjunta-aineen lentolevitysasioista, kunnanhallitusten antamiin päätöksiin. Niin ikään valituslautakunnalle kuuluvat alempien eläinlääkintähuoltoviranomaisten, kuten lääninhallitusten, päätöksistä tehtyt valitukset, jotka maa- ja metsätalousministeriö tai sen eläinlääkintöosasto oli sitä ennen käsitellyt. Valituslautakunta käsittelee vastaavasti myös mainittujen viranomaisten ja yhteisöjen päätöksistä tehtyt ylimääräisestä muutoksenhausta annetun lain mukaiset prosessuaaliset kantelut.

Vuoden 1994 alusta voimaan tulleella metsähallituksesta annetulla lailla (1169/93) on maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalle säädetty käsiteltäväksi metsähallitukselle edelleen eräiden lakien mukaan kuuluvissa viranomaisasioissa annetuista päätöksistä tehtävät valitukset.

Nämä asiat koskevat lähinnä kalastuslakia (286/82), kolttalakia (611/84), luontaiselinkeinolakia (610/84), maastoliikennelakia (670/91), metsästyslakia (615/93), suojametsälakia (196/22), ulkoilulakia (606/73) ja vesilakia (264/61). Lisäksi kalastuslakia on vuoden 1994 alusta voimaantulleella lailla (1355/93) muutettu niin, että eräistä kalastusalueiden tekemistä oikaisupäätöksistä voidaan valittaa maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan kuuluvat lain 2 ja 3 §:n mukaan valtioneuvoston viisivuotiskaudeksi kerrallaan määräämät puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kolmantena käsiteltävien asioiden mukaan vaihtuva jäsen, jonka maa- ja metsätalousministeriö määrää asiaryhmittäin asianomaisiin asioihin perehtyneistä virkamiehistään. Kaikki jäsenet toimivat tuomarin vastuulla. Puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle sekä heille määrätyleisille sijaisille säädetään samanlainen oikeus pysyä tehtävässään kuin tuomarinviran haltijoille, mikä tarkoittaa hallitusmuodon 91 §:n 1 momentissa tarkoitettua oikeutta.

Maa- ja metsätalousministeriön virkamiehistään määräämät vaihtuvat jäsenet ovat olleet osastopäälliköitä. Valtioneuvosto on käytännössä myös määrännyt puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sijaisineen kyseessä olevan

ministeriön virkamiehistä. Näille on lain mukaan voitu antaa muitakin tehtäviä maa- ja metsätalousministeriössä, joskin tehtävät eivät asetuksen mukaan saa olla ristiriidassa lautakunnan tehtävien kanssa.

Valituslautakunta on päätösvaltainen täysilukuisena. Lautakunnassa toimivat esittelijöinä maa- ja metsätalousministeriön tehtäviin määräämät kyseessä olevan ministeriön virkamiehet. Lautakunnalla on maa- ja metsätalousministeriön määräämä sihteeri, jonka tulee olla oikeustieteen kandidaatin tai varanotaarin tutkinnon suorittanut.

Asioiden käsittely tapahtuu pääsääntöisesti kirjallisen aineiston pohjalta. Lautakunta voi kuitenkin toimittaa suullisen käsittelyn ja katselmuksen. Asioiden käsittelyssä sovelletaan soveltuvin osin laillista oikeudenkäyntijärjestystä.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta toimii maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Ministeriö on velvollinen huolehtimaan lautakunnan tarvitsemista sisäisistä hallintopalveluista.

Valituslautakunnan kokoonpano ja asema antavat sille edellytykset käsitellä niin laillisuus- kuin tarkoituksenmukaisuusvalituksia. Valituslautakunnan päätöksiin voidaan hakea muutosta valittamalla lain 7 §:n nojalla korkeimmalle hallinto-oikeudelle sekä laillisuudesta tarkoituksenmukaisuusperusteilla. Erityislaeissa esiintyy kuitenkin valituslupaa edellyttäviä säännöksiä. Mikäli kysymys on pääasiallisesti ratkaisun tarkoituksenmukaisuudesta on korkeimman hallinto-oikeuden siirrettävä sille tullut valitus hallituksen, käytännössä ministeriön ratkaistavaksi. Muutamissa asioissa on vielä asetukseen perustuva kielto hakea muutosta valituslautakunnan päätöksiin.

2. Valituslautakunnassa käsitellyt asiat

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta käsittelee ensimmäisenä toimintavuonnaan 1993 yhteensä 975 valitusasiaa, yhden niin sanotun prosessuaalisen kanteluasian ja yhden omaa päätöstään koskeneen purkuhakemuksen korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Ratkaisuihin kuului 945 maaseutuelinkeinopiirien, 15 metsälautakuntien ja 15 riistanhoitopiirien tekemää päätöstä sekä yksi lääninhallituksen tekemää päätöstä.

Suurimmat asiaryhmät muodostuivat maidon lisäkiintiöhakemuksista ja vakauttamislainahakemuksista annetuista maaseutuelinkeinopiirien päätöksistä tehdyistä valituksista. Seuraavasta ilmenee tarkemmin ratkaistujen asioiden jakauma asiaryhmittäin vuonna 1993:

Asiaryhmä	kpl
Maidon tuotantokiintiöt	189
Vakauttamislainat	160
Maataloustulolain mukaiset tuet	153
Maaseutuelinkeinolain mukaiset asiat ...	198
— avustukset	133
— luottojen maksuhelpotukset	32
— käyttösuunnitelmat	20
— luottojen irtisanomiset	13
Maataloustuotannon tasapainottamis-	
toimenpiteet	92
SPVE- ja LUEL-laush.	53
Kotieläinluvut	23
Pellonraivaukset	14
Peltoalaperusteiset vientikustannus-	
maksut	13
Kalastuslakiin liittyvät asiat	16
Muut maaseutuelinkeinopiirien asiat	34
Metsästysluvat	15
Metsänparannustuet	12
Ns. neljännesmaksut	3
Lihantarkastus	1
Yhteensä	976

Vuonna 1993 valituslautakunta hyväksyi valituksen kokonaan tai osittain taikka palautti asian alemmalle viranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi 21 prosentissa käsitellyistä tapauksista. Valituksista 75 prosenttia hylättiin kokonaan sekä tutkimatta jätettiin myöhästymisen, peruuttamisen tai muun syyn takia 4 prosenttia. Vuoden 1993 aikana valituslautakunta piti kaksi katselmusta suullisine käsittelyineen.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnassa oli vuoden 1993 lopussa käsittelemättömiä asioita noin 270 kappaletta. Keskimääräinen valituksen käsittelyaika oli noin 3 1/2 kuukautta. Vuonna 1994 oli elokuun loppuun mennessä käsitelty 452 muutoksenhakuaasia, ja käsittelemättä olevien asioiden määrä oli EU-jäsenyyden valmistelutöiden esittelijöiltä vaatiman suuren työmäärän johdosta kasvanut noin 390 asiaan.

3. Nykytilanteen arviointia

Jo maatilahallituksessa toimi kollegion lak-

kauttamisen jälkeen vuosina 1991—1992 maatilahallinnosta annetun lain (1236/90) nojalla valituslautakunta silloisten maaseutupiirien päätöksistä tehtyjen valitusten ja niin sanottujen prosessuaalisten kanteluiden käsittelemiseksi. Sanottu lautakunta toimi kuitenkin maatilahallituksen päätöksentekoolimenä. Laissa oli lautakunnasta ainoastaan maininta tarkempien säännösten ollessa asetuksen varassa. Erillisellä lailla seikkaperäisesti säännellyn maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan perustaminen vuoden 1993 alusta maa- ja metsätalousministeriön yhteyteen on merkinnyt sinänsä parannusta viljelijöiden ja muiden maaseutuelinkeinohallinnon asiakkaiden oikeusturvan kannalta.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaa koskevan lain tavoitteena oli hallituksen lakiesityksen mukaan maa- ja metsätalousministeriön nähdessä riippumattoman lainkäyttöelimen luominen (HE 191/92). Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta katsoi kuitenkin esityksestä antamassaan mietinnössä (MmVM 18 — HE 191/92), ettei ehdotettu lautakunta täyttänyt kaikilta osin niitä vaatimuksia, jotka Euroopan ihmisoikeussopimuksen (SopS 19/90) 6 artikla asettaa lainkäyttöelimelle, eikä myöskään täyttänyt Euroopan yhteisön (EY) piirissä muodostuneita vaatimuksia yksilöiden oikeudesta saada asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Nämä kannanotot koskivat ehdotusta vain siltä osin kuin Suomen kansainväliset velvoitteet koskevat sellaisia valituslautakunnassa käsiteltäviä asioita, joissa jatkovalitusmahdollisuutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei ole olemassa. Valiokunta pitikin tärkeänä sitä, että oikeus hakea valituslautakunnan päätökseen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta turvataan riittävässä määrin ja että erityislakeja säädettäessä suhtaudutaan pidättyvästi valitusrajoitusten asettamiseen. Sittemmin eduskunta edellyttikin hallituksen selvittävän maatalousasioita koskeviin erityissäännöksiin jo sisältyvät valituskiellot ja ryhtyvän toimenpiteisiin muutoksenhaun saattamiseksi kansainvälisten velvoitteiden mukaisiksi.

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta katsoi, ettei ehdotetusta lautakunnasta voinut vähäisillä säädösehdoitusten muutoksilla muodostaa sellaista toimielintä, että se täyttäisi tuomioistuimelle asetettavat vaatimukset. Valiokunnan mietinnön mukaisesti ehdotukseen tehtiin kuitenkin eräitä muutoksia lautakunnan riippumattomuuden ja tuomioistuimeen verrattavan aseman korostamiseksi, muun muassa

säättämällä lain 3 §:n 1 momentissa lautakunnan puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle sekä jälkimmäisen sijaisille samanlainen oikeus pysyä toimikautenaan tehtävässään kuin tuomareilla on hallitusmuodon 91 §:n nojalla ja antamalla valtioneuvostolle maa- ja metsätalousministeriön sijasta tehtäväksi heidän määräämisen toimeensa.

Samassa yhteydessä maa- ja metsätalousvaliokunta piti vartenotettavana vaihtoehtona valituslautakunnalle sitä, että maaseutuelinkeinohallintoon kuuluvissa asioissa paikallis- ja aluehallintoviranomaisten päätöksistä valiteen lääninoikeuteen. Tämän valiokunta katsoi olevan sopusoinnussa sen muutoksenhakujärjestelmässä yleisesti vallitsevan kehittämissuunnan kanssa, jonka mukaan valitusasioiden käsittelyä siirretään hallintoviranomaisilta hallintotuomioistuimille. Tällaisen uudistuksen valiokunta katsoi kuitenkin vaativan verrattain laajaa valmistelutyötä ja muun muassa sen selvittämistä, miten tarpeellinen alan asiantuntemus voidaan turvata lääninoikeuskäsittelyssä.

Hallitus ilmoitti valtion vuoden 1994 talousarvioesityksen yleisperusteluissa tavoitteena olevan lakkauttaa erillisiä muutoksenhakuyksiköitä ja siirtää muutoksenhakusioiden käsittely vuosina 1993—1995 pääsääntöisesti yleisiin tuomioistuihin tai hallintotuomioistuihin, joiden yhteyteen muodostetaan tarvittaessa jaostoja asioiden käsittelyä varten.

4. Esityksen tavoitteet ja sisältö

Valitusasioiden käsittelyn keskittämistä nykyisten hallintotuomioistuinten tai, milloin se ei ole tarkoituksenmukaista, asemaltaan vastaavanlaisten lainkäyttöelinten käsiteltäväksi on pidettävä tavoiteltavana. Varsinaisia hallintotuomioistuihin ovat meneillään olevan liikevaihtoverioikeuksien lakkauttamisen ja niiden tehtävien Uudenmaan lääninoikeuteen siirtämisen jälkeen enää korkein hallinto-oikeus ja lääninoikeudet.

Maaseutuelinkeinohallinnon alue- ja paikallistason päätöksistä tehtyjen valitusten käsittely vaatii niin asioiden valmistelussa kuin ratkaisemisessa alaan perehtyneisyyttä ja riittäviä henkilöresursseja. Hallinnonalan lainsäädännön soveltamisen riittävä yhdenmukaisuus on viljelijöiden ja muiden hallintoasiakkaiden oikeusturvan ja alan nopeasti muuttuvan lainsäädännön tehokkaan toteuttamisen kannalta tärkeää.

Mahdollisuus tutkia paikallis- ja aluehallinnon maaseutuelinkeinoviranomaisten kielteisten ratkaisujen tarkoituksenmukaisuutta laillisuuden ohella on hallinnon asiakkaiden kannalta pidettävä tärkeänä.

Mainitut näkökohdat tulevat lähivuosina korostumaan siinä tapauksessa, että Suomi liittyy jäseneksi Euroopan unioniin (EU), jonka lainsäädännöstä suurimman osan muodostavat maataloutta ja kalastusta sekä niiden tuotteita koskevat määräykset. Nämä kehitysnäkymät huomioon ottaen maaseutuelinkeinohallinnon alue- ja paikallishallintotason päätösten muutoksenhakusioiden käsittelyjärjestelmä tulisi säilyttää nykyisellä lautakuntatyypillisellä pohjalla siirtämättä puheena olevia asioita lääninoikeuksiin.

Valtaosa maaseutuelinkeinon valituslautakunnan käsiteltävistä valituksista koskee maatalouden markkinointijärjestelmään liittyviä tukia, joiden kohdalla muutoksenhakua edelleen korkeimmalta hallinto-oikeudelta on erillislaeilla rajoitettu ja aiheellista edelleenkin rajoittaa. Tämän johdosta tulisi Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet huomioon ottaen valituslautakunnan olla sekä puolueeton että varsinaisesti hallinnosta riippumaton lainkäyttöelin.

Edellä mainitussa tarkoituksessa tulisi valituslautakunnan kokoonpanoa kehittää ensinnäkin poistamalla edellytys, että vaihtuva jäsen on maa- ja metsätalousministeriön virkamies, sekä perustamalla lautakunnalle päätoimiset virat puheenjohtajaa, varapuheenjohtajaa, sihteerä ja esittelijöitä varten ja muutoinakin korostamalla nimitystaso- ja muilla järjestelyillä jäsenten, sihteerin ja esittelijöiden riippumattomuutta asemaa hallintoon nähden. Täysin hallinnon palvelusten ulkopuolella toimivaa elintä ei nykyvaiheessa kuitenkaan ehdoteta luotavaksi vaan lautakunnan aiheuttamien hallintomenojen minimoimiseksi tulisi maa- ja metsätalousministeriön ja sen tietopalvelukeskuksen avustaa lautakuntaa edelleenkin kirjaamo-, lähettämö- ja vastaavilla hallintopalveluilla.

5. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esitys merkitsee maaseutuelinkeinon valituslautakunnan riippumattomuutta asemaa lainsäädännön valmistelua ja täytäntöönpanoa hoitavaan keskushallintoon nähden. Valituslautakuntaan perustettaisiin puheenjohtajaa ja vara-

puheenjohtajaa varten lainkäyttöneuvoksen virat. Lisäksi perustettaisiin neljä päätoimisen esittelijän virkaa sekä sihteeria varten sihteerin virka ja lautakuntaa avustavaa virkamiestä varten osastosihteerin virka. Lautakunnan kolmas jäsen tai kolmannet jäsenet sijaisineen ja varapuheenjohtajalle ja sihteerille tarvittavat sijaiset olisivat sivutoimisia. Lisäksi tarvitaan muutamia sivutoimisia esittelijöitä ja yksi toimistosihteerin.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan toimintamenoihin on vuoden 1994 valtion talousarvion momentilla 30.01.21 "Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot" varattu 1 300 000 markkaa. Tämä käsittää puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin sekä lautakuntaa avustavan osastosihteerin aiheuttamat yhteensä 1 200 000 markan henkilöstömenot sekä lautakunnan kulutusmenoja 100 000 markkaa. Nämä eivät sisällä laskennallisia vuokria eikä muitakaan korvauksia maa- ja metsätalousministeriön ja sen tietopalvelukeskuksen valituslautakunnalle antamista hallintopalveluista.

Lautakunnan menoja varten tarvitaan valtion talousarvioon jo vuonna 1995 maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan pääluokkaan oma luku. Ehdotus edellyttäisi 2 500 000 markan vuotuisia henkilöstömenoja. Vuotuiset henkilöstömenot jakautuisivat siten, että valituslautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, sihteerin ja lautakuntaa avustavan osastosihteerin osalta tarvitaan 1 200 000 markkaa, kuten vuonna 1994. Lautakunnan päätoimisten esittelijöiden aiheuttamia henkilöstömenoja varten tulisi varata 900 000 markkaa sekä sivutoimisten esittelijöiden aiheuttamia henkilöstömenoja varten 100 000 markkaa. Lautakunnan kolmansia jäseniä ja näiden sekä varapuheenjohtajan sijaisia varten tarvitaan vuosittain 200 000 markkaa. Lisäksi asioiden sujuvan hoitamisen kannalta välttämättömän toimistosihteerin henkilöstömenot olisivat 100 000 markkaa vuodessa. Vuodeksi 1995 olisi henkilöstömenoihin varattava kymmenen kuu-

kauden tarvetta vastaava 2 100 000 markkaa.

Maa- ja metsätalousministeriön toimitilojen riittämättömyyden ja valituslautakunnan itseenäisen aseman lujittamiseksi valituslautakunta tarvitsisi omat tilansa. Kulutusmenoja varten tulisi osoittaa 652 000 markan määräraha vuodelle 1995. Määräraha riittäisi kattamaan toimitiloista aiheutuvat vuokramenot, uuden toimitilan kalustamisen ja uusien lomakkeiden painattamisen sekä muut tarpeelliset menot. Aiheutuvat lisäkustannukset katetaan kokonaisuudessaan maa- ja metsätalousministeriön pääluokan menoja uudelleen kohdentamalla.

Lautakunnan perimien käsittelymaksujen määrä on vuositasolla noin 400 000 markkaa.

6. Asian valmistelu

Esitys on tehty virkatyönä ja se perustuu pääasiallisesti maa- ja metsätalousministeriön työryhmän työhön (työryhmämuistio MMM 1994:1). Työryhmän tehtävänä oli selvittää ja tehdä ehdotukset tarvittaviksi muutoksiksi siitä, miten maaseutuelinkeinojen hallinnon asiakkaiden oikeusturvaa olisi eri toimintasektoreilla kehitettävä muutoksenhakumahdollisuuksia väljentämällä ja järjestelmiä parantamalla. Tämän toimeksiannon taustana taas oli eduskunnan esittämä lausuma hallituksen esitykseen maaseutuelinkeinohallintoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 191/92), jossa eduskunta edellytti hallituksen selvittävän maatalousasioita koskeviin erityissäännöksiin sisältyvät valituskiellot ja ryhtyvän toimenpiteisiin muutoksenhaun saattamiseksi kansainvälisten velvoitteiden mukaiseksi. Oikeusministeriö on antanut työryhmän ehdotuksista lausuntonsa. Esityksen valmistelun yhteydessä on kuultu myös korkeimman hallinto-oikeuden edustajia.

Mainitun työryhmän työn pohjalta annetaan eduskunnalle myös esitys laeiksi maaseutuelinkeinolain, porotalouslain ja luontaiselinkeinolain muuttamisesta, joka esitys sisältää lainmuutosehdotuksia muutoksenhakusäännösten tarkistamiseksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §:n 1 ja 2 mom. Pykälän 1 momentin johtolauseesta tulisi valituslautakunnan riippumattomuuden kehittämiseksi poistaa maininta lautakunnan toimimisesta maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä ja ottaa tilalle maininta sen toimimisesta itsenäisenä valitusviranomaisena. Lisäksi luetteloon viranomaisista, joiden päätöksiin haetaan valituslautakunnalta muutosta, ehdotetaan lisättäväksi metsähallitus, jota koskevan lain 2 §:n 2 momentissa lautakunta jo on säädetty valitusviranomaiseksi kyseiselle valtion liikelaitokselle edelleenkin kuuluvissa viranomaisratkaisissa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi maininta mahdollisuudesta erikseen lailla antaa valituslautakunnalle tehtäväksi käsitellä muidenkin viranomaisten ja yhteisöjen päätöksistä tehtäviä valituksia. Nyt jo on kalastuslaisa lautakunnalle säädetty kalastusalueiden eräiden oikaisupäätöksistä tehtävien valitusten käsitely.

2 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi niin, että valituslautakunnan kolmannen jäsenen ei tarvitse, mutta hän voi olla asiaryhmittäin vaihtuva.

Kyseessä olevan pykälän 2 momentissa tulisi edellyttää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan olevan aina päätoimisia. Heitä varten valituslautakunnassa tulisi olla lainkäyttöneuvoksen virat.

Valituslautakunnan kolmannen jäsenen tulisi 3 momentin muutoksen mukaan olla sivutoiminen eikä hänen edellytettäväksi olevan maa- ja metsätalousministeriön virkamies. Käytännössä kysymys ei olisi enää mainitun ministeriön virkamiehestä. Hänellä tulisi olla lautakunnassa käsiteltävien asioiden tuntemusta. Milloin kysymys on tiettyä tai tiettyjä asiaryhmiä varten otetusta jäsenestä, tuntemuksen tulee kohdistua kyseisen asiaryhmän asioihin. Eläinlääkintähuoltoviranomaisten päättämistä asioista tehtyjä muutoksenhakuja käsiteltäessä tulisi kolmantena jäsenenä aina kuitenkin olla eläinlääkärin tutkinnon suorittanut henkilö.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi maininta lautakunnan päätoimisista esittelijöistä ja heidän viroistaan sekä lisäksi mahdollisista sivutoimisista esittelijöistä. Esittelijöiden tulisi olla oikeustieteen kandidaatin tai muun virkaan soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut. Nykyisen 4 momentin säännös siirtyisi erään muutoksin 6 momentiksi.

Pykälän 5 momentiksi tulisi ottaa säännös, joka mahdollistaa ratkaista asetuksella määrättäviä muutoksenhakuasioita valituslautakunnan jaostossa. Sen puheenjohtajana olisi lautakunnan varapuheenjohtaja sekä muina jäseninä asianomainen asiantuntijajäsen ja asian esittelevä virkamies. Tarkoitus on, että lukumäärältään suuriin asiaryhmiin kuuluvia valituksia, joiden ratkaisussa ei ole kysymys periaatteellisista kannanotoista, voitaisiin tarvittaessa käsitellä jaostossa.

Pykälän 6 momentiksi siirtyvää 4 momenttia tulisi jaoston kokoonpanon johdosta täydentää siten, että myös lautakunnan esittelijät toimivat tuomarin vastuulla.

3 §. Valituslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan hallinnosta riippumattoman aseman korostamiseksi heidän nimittäminen viisivuotiseksi toimikaudeksi ehdotetaan pykälän 1 momentin muutoksella siirrettäväksi valtioneuvostolta tasavallan presidentille. Kolmannet jäsenet varamiehineen määräisi maa- ja metsätalousministeriön asemasta taas valtioneuvosto. Se määräisi myös varapuheenjohtajalle tarvittavat sijaiset. Puheenjohtajan, varapuheenjohtajan sekä jäsenten ja varamiesten nimitysten ja määräysten esittely tapahtuisi maa- ja metsätalousministeriöstä. Puheenjohtajan sijaisena toimisi varapuheenjohtaja ja, mikä tulisi myös kyseessä olevassa momentissa selvyiden vuoksi todeta, tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtajan varamies. Paitsi puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla myös kolmannella jäsenellä tulisi olla toimikautenaan samanlainen tehtävässä pysymisoikeus kuin tuomareilla on hallitusmuodon 91 §:n mukaan. Tämä koskisi myös heidän sijaisiaan.

Valituslautakunta nimittäisi pykälän 2 momentin mukaan itse esittelijänsä.

Jos puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, jotka nimitetään viisivuotiskaudeksi, olisivat muussa valtion virassa, tulisi heidän riippumattomuutensa varmistamiseksi olla virkavapautena siitä toimikautensa ajan. Asiasta säädettäisiin 3 §:n 3 momentissa. Sanotun muun viran säilyttäminen olisi sinänsä perusteltua, koska puheenjohtajuus- ja varapuheenjohtajuus ovat määräaikaaisia. Mahdollisten virkavapauksien myöntämisestä muutoin jäsenille ja esittelijöille säädettäisiin asetuksella. Lisäksi pykälän 3 momentiksi lisättäisiin tarpeellinen säännös siitä, että virasta tai tehtävästä myöntäisi eron

jäsenille sama viranomainen, joka on nimittänyt tai määrännyt asianomaisen.

4 §:n 1 mom. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että myös lautakunnan jaoston päätösvaltaisuus edellyttää täysilukuisuutta ja että asiat ratkaistaan siellä esittelystä.

5 §. Valituslautakunnan työmäärän ja aseman kehittämistarpeet huomioon ottaen tulisi sen sihteerin olla myös päätoiminen ja pysyvä. Hänellä tulisi olla sihteerin virka, johon viranhaltijan nimittäisi valtioneuvosto ja johon pätevyysvaatimuksena tulisi edellyttää aina oikeustieteen kandidaatin tutkintoa.

Valituslautakunnan sihteerä tulisi lisäksi voida käyttää lautakunnan jäsenenä varapuheenjohtajan ja kolmannen jäsenen ja heille määrättyjen varamiesten ollessa vuosiloman takia tai muutoin satunnaisesti estyneenä tai esteellisinä hoitamasta tehtäviään. Tämä olisi perusteltua lautakunnan toimintavalmiuden takaamiseksi etenkin kiireellisissä tilanteissa. Tämänkin vuoksi olisi oikeustieteen kandidaatin tutkinnon edellyttäminen sihteeriltä tarpeellista. Lisäksi kyseessä olevan pykälän 1 momentissa tulisi säätää mahdollisuudesta ottaa valtion talousarvion rajoissa lautakunnalle muitakin avustavia virkamiehiä. Nämä ottaisi kuitenkin puheenjohtaja.

Pykälän 2 momentiksi ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan puheenjohtaja määräisi sihteerille yhden tai useamman sivutoimisen sijaisen. Lisäksi momentissa säädettäisiin virkavapauden ja eron myöntämisestä pykälässä tarkoitetuille virkamiehille.

5 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäviksi sään-

nökset puheenjohtajan vastuusta lautakunnan tehtävien asianmukaisesta ja joutuisasta hoitamisesta sekä toiminnan kehittämisestä. Vaikka lautakunta ei enää olisi ministeriön yhteydessä, tulisi nykytilanteessa säilyttää kyseessä olevan ministeriön ja sen tietopalvelukeskuksen hallintopalvelusten käyttö lautakunnan tehtävien hoidossa. Asiasta säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Voimaantulosäännökset. Lainmuutokset on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivästä maaliskuuta 1995.

Voimaantulosäännöksellä säädettäisiin lisäksi valituslautakunnan nykyisen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan siirtämisestä valtioneuvoston päätöksellä toimikautensa loppuun lainkäyttöneuvoksen virkoihin. Myös varapuheenjohtajan sijaisina olevat määrättäisiin jatkaamaan tehtävissään vastaavasti. Ellei asianomaisen suostuisi siirtoon, vapautettaisiin hänet tehtävästään lautakunnassa.

Valtioneuvosto määräisi lautakunnalle kolmannen jäsenen tai jäsenet samaksi ajaksi kuin puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla on toimikauttaan jäljellä. Valtioneuvosto määräisi näille myös tarpeelliset sijaiset. Nykyisten vastaavien jäsenten ja heidän sijaistensa toimikausi päättyisi lain voimaan tullessa.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön tulisi siirtää valituslautakunnan sihteerinä oleva virkamies ja lautakuntaa avustava viranhaltija lautakunnan virkoihin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta 4 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1203/92) 1—3 §, 4 §:n 1 momentti ja 5 § sekä *lisätään* lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

1 §

Käsitteltävät asiat

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta toimii itsenäisenä valitusviranomaisena, jolta haetaan valittamalla muutosta seuraavien viranomaisten ja yhteisöjen antamiin päätöksiin:

- 1) maaseutuelinkeinopiiri;
- 2) metsähallitus;
- 3) metsälautakunta;
- 4) riistanhoitopiiri;
- 5) riistanhoitoyhdistys;
- 6) kalastuksen hintatukilautakunta;

7) kunnanhallitus vesakontorjunta-aineen lentolevitystä koskevassa asiassa; sekä

8) lääninhallitus ja muu eläinlääkintähuolto-
viranomainen asiassa, josta ennen tämän lain
voimaantuloa annetun lain tai asetuksen nojal-
la valitetaan maa- ja metsätalousministeriölle
tai sen eläinlääkintöosastolle.

Lisäksi valituslautakunnalle voidaan antaa
sen mukaan kuin lailla säädetään tehtäväksi
käsitellä muidenkin viranomaisten ja yhteisöjen
päätoimista tehtäviä valituksia. Valituslauta-
kunta käsittelee myös edellä tässä pykälässä
tarkoitettujen viranomaisten ja yhteisöjen pää-
toimia koskevat ylimääräisestä muutoksenhaus-
ta hallintoasioissa annetun lain (200/66) 2 §:ssä
mainitut asiat.

2 §

Kokoonpano

Valituslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja
varapuheenjohtaja sekä lisäksi kolmas jäsen,
joka voi vaihdella asiaryhmittäin.

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee
olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suori-
ttaneita. Puheenjohtajan tulee lisäksi olla pe-
rehtynyt tuomarin tehtäviin tai hallintolain-
käyttöön. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja
ovat päätoimisia ja heitä kumpaakin varten
lautakunnassa on lainkäyttöneuvoksen virka.

Valituslautakunnan kolmas jäsen on sivutoi-
minen. Hänellä tulee olla lautakunnassa käsi-
teltävien asioiden tai, jos hänet on määrätty
vain tiettyä asiaryhmää varten, kyseisen ryh-
män asioiden tuntemusta. Käsiteltäessä 1 §:n 1
momentin 7 kohdassa tarkoitettuja asioita tulee
kyseisenä jäsenenä kuitenkin toimia eläinlääkä-
rin tutkinnon suorittanut henkilö.

Valituslautakunnassa on tarpeellinen määrä
päätoimisia esittelijöitä, joita varten on esitte-
lijän virkoja. Lautakunnassa voi olla myös
sivutoimisia esittelijöitä. Esittelijän tulee olla
oikeustieteen kandidaatin tai muun virkaan tai
toimeen soveltuvan ylemmän korkeakoulutut-
kinnon suorittanut.

Asetuksella voidaan määrättyjen asioiden
osalta säätää valituslautakunnan jakaantumi-
sesta jaostoksi, jossa puheenjohtajana on lau-
takunnan varapuheenjohtaja sekä muina jäse-
ninä 3 momentissa tarkoitettu jäsen ja 4 mo-
mentissa tarkoitettu asian esittelijä.

Valituslautakunnan jäsenet ja esittelijät toi-
mivat tuomarin vastuulla.

3 §

Jäsenten ja esittelijöiden määrääminen

Tasavallan presidentti nimittää viiden vuo-
den toimikaudeksi kerrallaan henkilöt valitus-
lautakunnan puheenjohtajana ja varapuheen-
johtajana toimivien lainkäyttöneuvosten virkoi-
hin. Valtioneuvosto määrää samaksi ajaksi
valituslautakunnan kolmannen jäsenen tai
vaihtuvat kolmannet jäsenet sekä näille ja
varapuheenjohtajalle tarpeellisen määrän sivu-
toimisia sijaisia. Puheenjohtajan sijaisena toimii
varapuheenjohtaja tai hänen sijaisensa. Valitus-
lautakunnan jäsenten ja heidän sijaistensa oi-
keudesta pysyä virassaan tai tehtävässään to-
mikauteinaan on muutoin voimassa, mitä hal-
litusmuodossa säädetään tuomarinviran haltii-
joista.

Pää- ja sivutoimisen esittelijän nimittää vali-
tuslautakunta.

Mikäli puheenjohtajalla tai varapuheenjohta-
jalla on toinen valtion virka, on hän toimikau-
tensa ajan virkavapaana sanotusta virasta.
Muutoin säädetään virkavapauden myöntämi-
sestä jäsenille ja esittelijöille tarkemmin asetuk-
sella.

Eron jäsenelle ja hänen sijaiselle ja esitteli-
jälle myöntää sama viranomainen, joka nimit-
tää tai määrää asianomaisen.

4 §

Asian käsittely

Valituslautakunta on päätösvaltainen täysi-
lukuisena. Lautakunnassa asiat ratkaistaan
esittelystä. Tässä pykälässä säädetty koskee
vastaavasti 2 §:n 5 momentissa tarkoitettua
jaostoa.

5 §

Lautakunnan sihteeri ja muu henkilöstö

Valituslautakunnalla on päätoiminen sihtee-
ri, jolla on sihteerin virka ja jonka nimittää
valtioneuvosto. Sihteerin tulee olla oikeustie-
teen kandidaatin tutkinnon suorittanut. Hän
voi toimia myös lautakunnan jäsenenä varapu-
heenjohtajan tai, sikäli kuin kysymys ei ole
2 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoi-
tetusta tilanteesta, kolmannen jäsenen ja näille
määrättyjen sijaisten ollessa vuosilomalla tai
muutoin satunnaisesti estyneinä tai esteellisinä
hoitamasta tehtäväänsä. Valituslautakunnalla

voi olla valtion talousarvion rajoissa muitakin avustavia virkamiehiä, jotka ottaa puheenjohtaja.

Puheenjohtaja määrää valituslautakunnan sihteerille yhden tai useamman sivutoimisen sijaisen, joka voi olla myös muutoin virkasuhteessa valtioon oleva henkilö.

Virkavapauden myöntämisestä sihteerille säädetään asetuksella. Eron sihteerille ja muille tässä pykälässä tarkoitetuille virkamiehille myöntää sama viranomainen, joka nimittää tai määrää asianomaisen.

5 a §

Eräät tehtävät

Valituslautakunnan puheenjohtaja vastaa lautakunnan tehtävien asianmukaisesta ja joutuisasta hoitamisesta sekä lautakunnan toiminnan kehittamisestä.

Maa- ja metsätalousministeriö ja sen tietopalvelukeskus avustavat valituslautakuntaa kirjaamo-, lähettämö-, arkistointi-, tilinpito- ja muiden sisäiseen hallintoon liittyvien tehtävien suorittamisessa siten kuin asetuksella tai sen nojalla tarkemmin säädetään tai määrätään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana tämän lain voimaan tullessa olevat henkilöt siirretään lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin lainkäyttöneuvoksen virkoihin heidän meneillään olevan toimikautensa loppuajaksi. Vastaavasti varapuheenjohtajan sijaisina olevat henkilöt jatkavat tehtävissään toimikautensa loppuun asti. Mainituista siirroista päättää valtioneuvosto virkamieslain (750/94) 47 §:n 1—2 momentissa säädettyssä järjestyksessä. Jollei henkilö suostu siirtoon, on hänelle annettava hakemuksetta ero puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tahi tämän sijaisen tehtävästä. Tällöin eroavan henkilön tilalle nimitetään tai määrätään lautakuntaan uusi henkilö edeltäjän jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Tämän lain voimaan tullessa valituslautakunnan vaihtuvina jäseninä ja heidän sijaisinaan olevien toimikausi lakkaa kyseisestä ajankohdasta lukien. Valtioneuvosto määrää lautakunnan kolmannen jäsenen tai jäsenet sekä heille sijaiset ensimmäisen kerran 2 momentissa tarkoitetuksi toimikaudeksi.

Tämän lain voimaan tullessa valituslautakunnan sihteerinä toimiva henkilö siirretään valituslautakunnan sihteerin virkaan ja lautakuntaa avustava osastosihteerin hänelle soveltuvaan valituslautakunnan virkaan. Heidän osaltaan siirrosta päättää maa- ja metsätalousministeriö.

Maa- ja metsätalousministeri *Mikko Pesälä*

Laki

maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta 4 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1203/92) 1—3 §, 4 §:n 1 momentti ja 5 § sekä
lisätään uusi 5 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Käsiteltävät asiat

Maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä toimii maaseutuelinkeinojen valituslautakunta. Valituslautakunnalta haetaan valittamalla muutosta päätöksiin, jotka seuraavat viranomaiset ja yhteisöt antavat:

- 1) maaseutuelinkeinopiiri;
- 2) metsälautakunta;
- 3) riistanhoitopiiri;
- 4) riistanhoitoyhdistys;
- 5) kalastuksen hintatukilautakunta;
- 6) kunnanhallitus vesakontorjunta-aineen lentolevitystä koskevassa asiassa; sekä
- 7) lääninhallitus ja muu eläinlääkintähuoltoviranomaisen asiassa, josta ennen tämän lain voimaantuloa annetun lain tai asetuksen nojalla valitetaan maa- ja metsätalousministeriölle tai sen eläinlääkintöosastolle.

Valituslautakunta käsittelee *vastaavasti* myös ylimääräisestä muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain (200/66) 2 §:ssä mainitut asiat.

2 §

Kokoonpano

Valituslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja käsiteltävän asian mukaan vaihtuva jäsen.

Ehdotus

1 §

Käsiteltävät asiat

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta toimii itsenäisenä valitusviranomaisena, jolta haetaan valittamalla muutosta seuraavien viranomaisten ja yhteisöjen antamiin päätöksiin:

- 1) maaseutuelinkeinopiiri;
- 2) *metsähallitus*;
- 3) metsälautakunta;
- 4) riistanhoitopiiri;
- 5) riistanhoitoyhdistys;
- 6) kalastuksen hintatukilautakunta;
- 7) kunnanhallitus vesakontorjunta-aineen lentolevitystä koskevassa asiassa; sekä
- 8) lääninhallitus ja muu eläinlääkintähuoltoviranomaisen asiassa, josta ennen tämän lain voimaantuloa annetun lain tai asetuksen nojalla valitetaan maa- ja metsätalousministeriölle tai sen eläinlääkintöosastolle.

Lisäksi valituslautakunnalle voidaan antaa sen mukaan kuin lailla säädetään tehtäväksi käsitellä muidenkin viranomaisten ja yhteisöjen päätöksistä tehtäviä valituksia. Valituslautakunta käsittelee myös edellä tässä pykälässä tarkoitettujen viranomaisten ja yhteisöjen päätöksiä koskevat ylimääräisestä muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain (200/66) 2 §:ssä mainitut asiat.

2 §

Kokoonpano

Valituslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja *sekä lisäksi kolmas jäsen, joka voi vaihdella asiaryhmittäin.*

Voimassa oleva laki

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut. Puheenjohtajan tulee lisäksi olla perehtynyt tuomarin tehtäviin tai hallintolainkäyttöön. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja voivat olla päätoimisia. Heille voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriössä muitakin tehtäviä.

Vaihtuvana jäsenenä toimii kulloinkin käsiteltäviin asioihin perehtynyt maa- ja metsätalousministeriön virkamies.

Valituslautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vaihtuva jäsen toimivat tuomarin vastuulla.

3 §

Jäsenten määrääminen

Valtioneuvosto määrää viiden vuoden toimikaudeksi kerrallaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä tälle yhden tai useamman sijaisen. Heidän oikeudestaan pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista on säädetty.

Maa- ja metsätalousministeriö määrää etukäteen asiaryhmittäin, ketkä ministeriön virkamiehistä toimivat vaihtuvina jäseninä. Myös tarpeellinen määrä varajäseniä on tällöin määrättävä.

Ehdotus

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut. Puheenjohtajan tulee lisäksi olla perehtynyt tuomarin tehtäviin tai hallintolainkäyttöön. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat päätoimisia ja heitä kumpaakin varten lautakunnassa on lainkäyttöneuvoksen virka.

Valituslautakunnan kolmas jäsen on sivutoiminen. Hänellä tulee olla lautakunnassa käsiteltävien asioiden tai, jos hänet on määrätty vain tiettyä asiaryhmää varten, kyseisen ryhmän asioiden tuntemusta. Käsiteltäessä 1 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuja asioita tulee kyseisenä jäsenenä kuitenkin toimia eläinlääkärin tutkinnon suorittanut henkilö.

Valituslautakunnassa on tarpeellinen määrä päätoimisia esittelijöitä, joita varten on esittelijän virkoja. Lautakunnassa voi olla myös sivutoimisia esittelijöitä. Esittelijän tulee olla oikeustieteen kandidaatin tai muun virkaan tahi toimeen soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut.

Asetuksella voidaan määrättyjen asioiden osalta säätää valituslautakunnan jakaantumisesta jaostoksi, jossa puheenjohtajana on lautakunnan varapuheenjohtaja sekä muina jäseninä 3 momentissa tarkoitettu jäsen ja 4 momentissa tarkoitettu asian esittelijä.

Valituslautakunnan jäsenet ja esittelijät toimivat tuomarin vastuulla.

3 §

Jäsenten ja esittelijöiden määrääminen

Tasavallan presidentti nimittää viiden vuoden toimikaudeksi kerrallaan henkilöt valituslautakunnan puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana toimivien lainkäyttöneuvosten virkoihin. Valtioneuvosto määrää samaksi ajaksi valituslautakunnan kolmannen jäsenen tai vaihtuvat kolmannet jäsenet sekä näille ja varapuheenjohtajalle tarpeellisen määrän sivutoimisia sijaisia. Puheenjohtajan sijaisena toimii varapuheenjohtaja tai hänen sijaisensa. Valituslautakunnan jäsenten ja heidän sijaistensa oikeudesta pysyä virassaan tai tehtävässään toimikautenaan on muutoin voimassa, mitä hallitusmuodossa tuomarinviran haltijoista on säädetty.

Pää- ja sivutoimisen esittelijän nimittää valituslautakunta.

Mikäli puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla on toinen valtion virka, on hän toimikau-

Voimassa oleva laki

4 §

Asian käsittely

Valituslautakunta on päätösvaltainen täysilukuisena. Lautakunnassa asiat ratkaistaan esittelystä. Esittelijöinä toimivat maa- ja metsätalousministeriön tehtäviin määräämät kyseisen ministeriön virkamiehet.

5 §

Lautakunnan sihteeri

Valituslautakunnalla voi olla päätoiminen sihteeri, jonka määrää maa- ja metsätalousministeriö. Sihteerin tulee olla oikeustieteen kandidaatin tai varanotaarin tutkinnon suorittanut. Hänelle voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriössä muitakin tehtäviä.

Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii lautakunnan hallintopalveluista sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Ehdotus

4 §

Asian käsittely

tensa ajan virkavapaana sanotusta virasta. Muutoin säädetään virkavapauden myöntämisestä jäsenille ja esittelijöille tarkemmin asetuksella.

Eron jäsenelle ja hänen sijaiselle ja esittelijälle myöntää sama viranomainen, joka nimittää tai määrää asianomaisen.

5 §

Lautakunnan sihteeri ja muu henkilöstö

Valituslautakunnalla on päätoiminen sihteeri, jolla on sihteerin virka ja jonka nimittää valtioneuvosto. Sihteerin tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut. Hän voi toimia myös lautakunnan jäsenenä varapuheenjohtajan tai, sikäli kuin kysymys ei ole 2 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetusta tilanteesta, kolmannen jäsenen ja näille määrättyjen sijaisten ollessa vuosilomalla tai muutoin satunnaisesti estyneenä tai esteellisenä hoitamasta tehtävänsä. Valituslautakunnalla voi olla valtion talousarvion rajoissa muitakin avustavia virkamiehiä, jotka ottaa puheenjohtaja.

Puheenjohtaja määrää valituslautakunnan sihteerille yhden tai useamman sivutoimisen sijaisen, joka voi olla myös muutoin virkasuhteessa valtioon oleva henkilö.

Virkavapauden myöntämisestä sihteerille säädetään asetuksella. Eron sihteerille ja muille tässä pykälässä tarkoitetuille virkamiehille myöntää sama viranomainen, joka nimittää tai määrää asianomaisen.

5 a §

Eräät tehtävät

Valituslautakunnan puheenjohtaja vastaa lautakunnan tehtävien asianmukaisesta ja joutuisasta hoitamisesta sekä lautakunnan toiminnan kehittämisestä.

Maa- ja metsätalousministeriö ja sen tietopalvelukeskus avustavat valituslautakuntaa kirjaa-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

mo-, lähettämö-, arkistointi-, tilinpito- ja muiden sisäiseen hallintoon liittyvien tehtävien suorittamisessa siten kuin asetuksella tai sen nojalla tarkemmin säädetään tai määrätään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 . Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana tämän lain voimaantullessa olevat henkilöt siirretään lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin lainkäyttöneuvoksen virkoihin heidän meneillään olevan toimikautensa loppuajaksi. Vastaavasti varapuheenjohtajan sijaisina olevat henkilöt jatkavat tehtävissään toimikautensa loppuun asti. Mainituista siirroista päättää valtioneuvosto virkamieslain (750/94) 47 §:n 1—2 momentissa säädetyssä järjestyksessä. Jollei henkilö suostu siirtoon, on hänelle annettava hakemuksetta ero puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tahi tämän sijaisen tehtävästä. Tällöin eroavan henkilön tilalle nimitetään tai määrätään lautakuntaan uusi henkilö edeltäjän jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Tämän lain voimaantullessa valituslautakunnan vaihtuvina jäseninä ja heidän sijaisinaan olevien toimikausi lakkaa kyseisestä ajankohdasta lukien. Valtioneuvosto määrää lautakunnan kolmannen jäsenen tai jäsenet sekä heille sijaiset ensimmäisen kerran 2 momentissa tarkoitetuksi toimikaudeksi.

Tämän lain voimaantullessa valituslautakunnan sihteerinä toimiva henkilö siirretään valituslautakunnan sihteerin virkaan ja lautakuntaa avustava osastosihteerin hänelle soveltuvaan valituslautakunnan virkaan. Heidän osaltaan siirrotta päättää maa- ja metsätalousministeriö.

